

ॐ

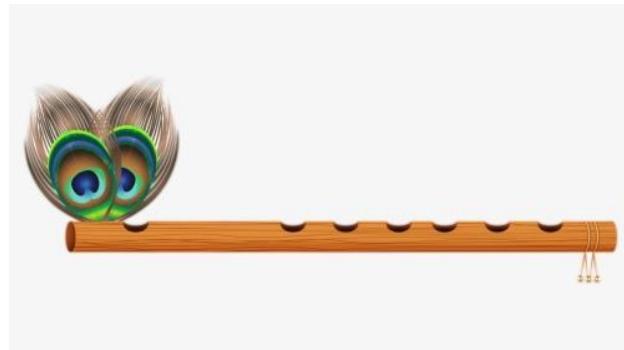
संस्कृतभारती (उत्तरतमिलनाडु)
परीक्षा – गीतासोपानम् (GSK - Level 3)
(पुस्तकम् - गीतासोपान-द्वितीयभागः)

कालावधि:- होराद्वयम्

कटकमासः - शुभकृत्संवत्सरः ५९२४

अड्का:- 70

जूलै - 2022

नाम (Name in English) _____

(Full name with initials/surname as it should appear in the certificate.)

पञ्जीकरण- संख्या (Regn. No) _____

जड्गमदूरवाणी सं (Mobile No) _____

Email id _____

वास-संख्या (Res. Address with Pin code) _____

Instructions :

1. Write the answers on a long size ruled paper. Mention your name and other details given above in the answer sheet before answering the questions. Mention the question number and write the answers only.
2. A printout of the question paper may also be taken for writing answers wherever space is provided.
3. Before sealing the answer paper in an envelope, take a scanned copy of the same and send the PDF copy to your WhatsApp group coordinator.
5. Write your **Name, Reg. no., phone no. and Name of Course** on the reverse of the envelope and send it by courier / speed post / dunzo to the address given below.

Samskrita Bharati, 'SEVA'

Old no 79, New no. 56, 3rd Floor,

Dr. Alagappa Road, Purasawakkam,

Chennai – 600 034.

The Hard copy should reach us within **3-6 days** for Inland residents and 6-14 days for those residing outside India.

6. An oral test for 30 marks is held as part of this Examination. This test is compulsory. If this test is still pending, then please contact your teacher or exam coordinator.
7. This is NOT an open book examination. If the examiner notices that any answers have been copied, then no marks will be given for those questions. Moreover, the grade of the student will be reduced (for example, from A grade to B grade). So, please be honest with yourself in taking this examination! शुभमस्तु ॥

प्रथमः भागः
 (उत्तराणि अत्र एव लिखत)

अ) इतरवचनद्वयं लिखत (पञ्चानाम् एव)। (5)

१) शोभिष्यते	शोभिष्येते	शोभिष्यन्ते
२) वदेयम्	वदेव	वदेम
३) अवर्द्धे	अवर्धावहि	अवर्धामहि
४) अपतिष्याम्	अपतिष्याव	अपतिष्याम
५) श्रूयते	श्रूयेते	श्रूयन्ते
६) नीयताम्	नीयेताम्	नीयन्ताम्

आ) आवरणे दत्तस्य प्रातिपदिकस्य उचित-विभक्तिरूपं रिक्तस्थाने लिखत।

(पञ्च एव) (5)

१) कवयः यशसे (यशस्) काव्यं लिखन्ति।

२) कृष्णः सुहृदं (सुहृद्) सुदामानम् आलिङ्गति।

३) महिला महता (महत्) आनन्देन गीतं गायति।

४) वाचः (वाच्) माधुर्यं सर्वान् आकर्षति।

५) विद्वान् (विद्वस्) सर्वत्र पूज्यः भवति।

६) शिवस्य शिरसि (शिरस्) चन्द्रः शोभते ।

इ) वाक्यानां प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत । (6)

१) सः दुर्गुणं त्यजति । तेन दुर्गुणः त्यज्यते ।

२) अर्चकाः पुष्पाणि नयन्ति । अर्चकैः पुष्पाणि नीयन्ते ।

३) नर्तक्यः नृत्यन्ति । नर्तकीभिः नृत्यते ।

४) बालकः मोदकं खादतु । बालकेन मोदकं खाद्यताम् ।

५) लेखकः लेखान् अरचयत् । लेखकेन लेखाः अरच्यन्त ।

६) भवान् गीतां पठेत् । भवता गीता पठ्येत ।

ई) यथानिर्देशं उचितपदेन रिक्तस्थानं पूरयत । (पञ्च एव) (5)

१) माता कस्मैचित् भिक्षुकाय भिक्षां ददाति । (चित्/चन)

२) अध्यापिका उत्तीर्णेभ्यः छात्रेभ्यः मधुरं दत्तवती । (उत्तीर्ण)

३) अयं योगमार्गः । अनेन योगमार्गेण भगवन्तं प्रासुं शक्यते । (इदम्)

४) भारतस्य यशः चतस्रुषु दिक्षु व्याप्तम् अस्ति । (चतुर्)

५) नवम्यां तिथौ श्रीरामस्य जन्म अभवत् । (९)

६) मया गानं श्रोतव्यम् । (श्रु - तव्यत्)

७.) गायकः सभां पश्यन् गायति । (पश्यति - शतृ)

उ) यथानिर्देशं धातोः लकार-रूपं रिक्तस्थाने लिखत । (पञ्च एव) (5)

१) तामसा: अधर्म धर्मम् इति _____ मंस्यन्ते | (मन्-लृट)

२) वयं प्रतिदिनं प्रयत्नं _____ कुर्याम् | (कृ- विधिलिङ्)

३) भवन्तः संस्कृतेन _____ अभाषन्ते | (भाष् -लड्)

४) यदि सङ्कोचं विना _____ अवदिष्यत् (वद् -लृड्) तर्हि भाषाभ्यासः

अभविष्यत् (भू -लृड्)

५) महिलया आभूषणानि _____ क्रीयन्ते | (क्री-लट्)

६) शिशुना क्षीरं _____ पीयताम् | (पा -लोट्)

ऊ) मेलयिवा उचितम् उत्तरं लिखत । (5)

१) वचः विषादेन ५

१) वचः _____

२) वणिक् विपदि ३

२) वणिक् _____

३) महत्यां तृतीया विभक्तिः ४

३) महत्यां _____

४) कर्मणा परमम् १

४) कर्मणा _____

५) अलं जकारान्तः २

५) अलं _____

द्वितीयः भागः
(उत्तराणि उत्तरपत्रे लिखत)

अ) भावार्थ २-३ वाक्यैः लिखत । (द्वयोः एव) (5)

- १) वज्रादपि हि वीराणां चित्तरत्नमखण्डितम् ।
- २) आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुः आत्मैव रिपुरात्मनः ।
- ३) क्रियासिद्धिः सत्त्वे भवति महतां नोपकरणे ।
- ४) कर्तव्यमेव कर्तव्यं प्राणैः कण्ठगतैरपि ।

आ) द्वयोः सुभाषितयोः सामान्यम् अर्थं स्ववाक्यैः लिखत । (5)

- १) दशकूपसमा वापी दशवापीसमो हृदः।
दशहृदसमः पुत्रो दशपुत्रसमो द्रुमः॥
- २) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि जलमन्नं सुभाषितम् ।
मूढैः पाषाणखण्डेषु रत्नसंज्ञा विधीयते ॥
- ३) न कश्चित् कस्यचित् मित्रं, न कश्चित् कस्यचिद् रिपुः।
कारणेन हि जायन्ते, मित्राणि रिपवस्तथा ॥

पाचकः गायन् पाकं करोति ।
गायकैः गीतं स्मरणीयम् ।
कस्मिंश्चित् वृक्षे मया नीडं द्रष्टम् ।
कुन्ती पञ्चसु पुत्रेषु स्निद्यति ।
छात्रै विद्यालयः गम्यते ।
यदि प्रातः मम पुत्रः समयक् अखादिष्यत् तर्हि विद्यालये
बुमुक्षा न अभविष्यत् ।
केषुचित् वृक्षेषु बहूनि फलानि सन्ति ।

इ) पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्च एव) (5)

१) गायन्	२) स्मरणीयम्	३) कस्मिंश्चित्	४) पञ्चसु
५) गम्यते	६) अखादिष्यत्	७) केषुचित्	

ई) ५ /६ वाक्यैः विवृणुत । (4)

चित्/चन प्रयोगः (अथवा) विशेषणविशेष्यभावः

तृतीयः भागः

अ) अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत । (10)

- ^१ भारतस्य चतुर्षु स्थानेषु कुम्भमेलाः आयोज्यन्ते - प्रयागे, हरिद्वारे, उज्जयिन्यां, नासिके च | एतानि ^२ चत्वारि नगराणि चतसृणां प्रमुखाणां नदीनां तीरेषु अवस्थितानि सन्ति | एष प्रथमः तीर्थराजः प्रयागः तिसृणां ^३ पवित्र-नदीनां सङ्गमस्थले अवस्थितः | तासु तिसृषु नदीषु द्वे नद्यौ गङ्गायमुने च प्रयागे एव परस्परं मिलतः |
 ४ तृतीया नदी सरस्वती उपरि न दृश्यते किन्तु भूगर्भगता प्रवहति | द्वितीयं हरिद्वारं गङ्गानदीतटे विराजते|
 तृतीया नगरी उज्जयिनी शिप्रानद्याः तीरे वर्तते | चतुर्थं नासिकनगरं गोदावरी-नदीकूले च अस्ति |
- ^५ प्रत्येकस्मिन् नगरे द्वादश-वर्षानन्तरम् एकः पूर्ण-कुम्भयोगः आयाति, तथा षष्ठे वर्षे च अर्धकुम्भयोगः । एवं वर्षत्रयानन्तरं भारतवर्षे उपर्युक्तेषु चतुर्षु नगरेषु एकत्र महाकुम्भयोगः आपतति ।
- ^६ सूर्यः यदा मकरराशौ प्रविशति तदा प्रयागे कुम्भः भवति प्रतिवर्षं पौषपूर्णिमातः आरभ्य एकमासं यावत् सङ्गमक्षेत्रे कुम्भमेला प्रवर्तते | बहवः भक्ताः एकमासं यावत् सङ्गमक्षेत्रे कल्पवासे तिष्ठन्ति: | ते प्रतिदिनं द्वयोः पवित्रनद्योः सङ्गमस्थले स्नानं कुर्वन्ति | अस्मिन् पुण्ये अवसरे त्रीणि प्रमुखाणि स्नान-दिनानि भवन्ति | मकरसङ्ग्रान्तौ प्रथमं स्नानं, मौनि-अमावास्यायां द्वितीयं स्नानं तथा वसन्तपञ्चम्यां तृतीयं स्नानं भवति | येषु दिनेषु स्नानं भवति तदेव कुम्भस्नानम् इति नाम्ना प्रसिद्धम् अस्ति | प्रयागस्य कुम्भमेलायां भागं ग्रहीतुं भारतवर्षस्य अनेकेभ्यः स्थानेभ्यः सामान्यजनाः, सन्तः, साधवश्च आगच्छन्ति | अन्यकुम्भानाम् अपेक्षया प्रयागकुम्भस्य किमपि वैशिष्ट्यं वर्तते | अन्यानि नगराणि यदि तीर्थक्षेत्राणि भवन्ति तर्हि प्रयागः तीर्थराजः वर्तते | अत एव प्रयागे कुम्भस्नानेन पुनर्जन्म न भवति इति जनाः विश्वसन्ति | "स जयति तीर्थराजः प्रयागः" इति सूक्तिमाध्यमेन अपि प्रयागस्य माहात्म्यं वर्णितमस्ति|

- १) भारतस्य कति स्थानेषु कुम्भमेलाः आयोज्यन्ते?
- २) कुम्भमेलाः केषु नगरेषु आयोज्यन्ते ?
- ३) प्रयागः कुत्र अवस्थितः?
- ४) सरस्वतीनदी कथं प्रवहति?
- ५) एकः पूर्ण-कुम्भयोगः कदा आयाति?
- ६) प्रयागे कुम्भस्नानेन पुनर्जन्म न भवति इति जनाः किमर्थं विश्वसन्ति?

- ७) प्रयागे कुम्भः कदा भवति?
- ८) प्रयागे कुम्भमेलायां कति प्रमुखाणि स्नान-दिनानि भवन्ति? तानि कानि?
- ९) गद्यांशात् त्रीणि सर्वनामपदानि चित्वा लिखत?
- १०) प्रत्येकं पदस्य एकं हलन्त-पर्याय-शब्दं लिखित | नदी, जननम् |
सरित्

आ) एकं विषयम् अधिकृत्य 10-12 वाक्यैः लघुप्रबन्धं लिखत । (10)

1. संस्कृतप्रचारमार्गः

अथवा

2. गीताद्वारा संस्कृतम्

वदतु संस्कृतम्

शुभम्

जयतु संस्कृतम्